

KALLELSE

Nämnd Kommunstyrelsens arbetsutskott

Datum och tid 2016-05-17 Klockan 08:00 – 15:00

Plats SR Ormön, kommunkontoret, Östhammar

Besök	Nr	ÄRENDELISTA	Föredragande/inbjudna
08:00	1	Information	KSAU
08:15	2	OSS, ansökan om ytterligare bidrag	Marie Berggren
	3	SKB:s ansökan om tillstånd till anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall, förslag till yttrande	Marie Berggren Anders Bergman
08:30	4	Östhammars segelsällskap, ÖSS, dialog	Hans Oscarsson m.fl. Annila Bexelius
09:00	5	Förberedelser inför beslut i fråga om eventuell placering av slutförvar för använt kärnbränsle	
	6	Tjänsteman i beredskap, rapport, anmälningsärende	
09:30	7	Konstnärlig utsmyckning av Rådhusorget, överläggning	Lena Hellström
09:45	8	Budgetförutsättningar	Gilbert Klerks Peter Nyberg
10:00	9	Dannemora Mineral AB i konkurs, information	Ulf Andersson Ahlfords advokatbyrå
10:15	10	Budget 2017 och flerårsplan 2018-2020, muntlig presentation, tillväxtkontoret	Ulf Andersson
10:35	11	Budget 2017 och flerårsplan 2018-2020, muntlig presentation, IT-kontoret	Dan Malmberg-Jansson
10:55	12	Budget 2017 och flerårsplan 2018-2020, muntlig presentation, lednings- och verksamhetsstöd	Linn Sunnelid

11:15	13	Budget 2017 och flerårsplan 2018-2020, muntlig presentation, strategienheten	Marie Berggren
11:35	14	Budget 2017 och flerårsplan 2018-2020, muntlig presentation, tekniska förvaltningen	Annila Bexelius
13:00-15:00	15	Workshop Miljömål, indikationer	Marie Berggren Camilla Andersson Anders Bergman Annila Bexelius Charlotte Köhler Lisbeth Bodén Lena Hellström

Sekreterare Kersti Ingemarsson

Ordförande Jacob Spangenberg (C)

08:00

1

Dnr KS-2016-6

Dpl 904

Information

Kommunstyrelsens arbetsutskott informerar.

Arbetsutskottets beslut

08:15

2

Dnr *nytt*

Dpl

OSS, ansökan om ytterligare bidrag

Handling E

Opinionsgruppen för säker slutförvaring (OSS) har ansökt om extra medel för ytterligare ungdomssatsning 2016/2017 ur kommunens tilldelade medel ur kärnavfallsfonden för sitt arbete med slutförvar för använt kärnbränsle.

Förslag till beslut

OSS ansökan om extra medel för särskild insats för unga avslås. Om önskemålet att driva denna insats kvarstår hos föreningen rekommenderas att arbeta in den i nästkommande ansökan om medel till kommunen för 2017.

Strategienhetens skrivelse 2016-05-11 föreligger.

Chef för strategienheten Marie Berggren föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag

3

Dnr KS-2011-111

Dpl 531

SKB:s ansökan om tillstånd till anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall, förslag till yttrande

Handling A

Med anledning av SKB:s beslut den 3 juni 2009 att välja Forsmark som plats för en ansökan om att få bygga och driva ett slutförvar för använt kärnbränsle införde Östhammars kommun en organisation som har till uppgift att, ur ett kommunalt perspektiv, informera om och granska de handlingar, som rör slutförvar av använt kärnbränsle, som SKB löpande presenterar inom såväl som utom prövningarna enligt kärntekniklagen och miljöbalken.

Östhammars kommun har tidigare lämnat synpunkter över kompletteringsbehovet av ansökan i flera yttranden. SKB har också bemött och kompletterat ansökan i uppdateringar av inlämnade samt nya rapporter.

Strategienhetens skrivelse 2016-04-28 föreligger.

Ärendet kommer även att behandlas på kommunstyrelsens arbetsutskott 24 maj och på kommunstyrelsen, med omedelbar justering 31 maj 2016.

Utredare Anders Bergman föredrar ärendet. Chef för strategienheten Marie Berggren medverkar.

Arbetsutskottets beslut

08:30

4

Dnr KS-2016-434

Dpl 901

Östhammars segelsällskap, ÖSS, dialog

Teknisk chef Annila Bexelius, Hans Oscarsson m.fl. inbjuds till arbetsutskottet.

Arbetsutskottets beslut

09:00

5

Dnr KS-2016-435

Dpl 531

Förberedelser inför beslut i fråga om eventuell placering av slutförvar för använt kärnbränsle

Arbetsutskottets beslut

6

Dnr KS-2015-280

Dpl 022

Tjänsteman i beredskap, rapport, anmälningsärende**Handling B**

Funktionen TiB (tjänsteman i beredskap) har nu funnits i ca 1 år inom kommunen.

Vid beslut om att inrätta denna funktion bestämdes också att funktionen skulle utvärderas och redovisas till KSau.

Strategienhetens skrivelse daterad 2016-04-21 föreligger.

Arbetsutskottets beslut

09:30

7

Dnr KS-2015-400

Dpl 672

Konstnärlig utsmyckning av Rådhusstorget, överläggning

Kultur- och fritidschef Lena Hellström inbjuds till arbetsutskottet för en överläggning i frågan.

Arbetsutskottets beslut

09:45

8

Dnr KS-2016-81

Dpl 042

Budgetförutsättningar

Chefsekonom Gilbert Klerks och kommunchef Peter Nyberg föredrar ärendet.

Arbetsutskottets beslut

10:00

9

Dnr KS-2015-356

Dpl 900

Dannemora Mineral AB i konkurs, information

Näringslivschef Ulf Andersson föredrar ärendet och informerar om frisläppande av pant.

Ahlfords advokatbyrå medverkar.

Arbetsutskottets förslag

10:15

10

Dnr KS-2016-132

Dpl 041

Budget 2017 och flerårsplan 2018-2020, muntlig presentation, tillväxtkontoret

Näringslivschef Ulf Andersson presenterar förvaltningens budget 2017.

Arbetsutskottets beslut

10:35

11

Dnr KS-2016-132

Dpl 041

Budget 2017 och flerårsplan 2018-2020, muntlig presentation, IT-kontoret

IT-chef Dan Malmberg Jansson presenterar förvaltningens budget 2017.

Arbetsutskottets beslut

10:55

12

Dnr KS-2016-132

Dpl 041

Budget 2017 och flerårsplan 2018-2020, muntlig presentation, lednings- och verksamhetsstöd

Administrativ chef Linn Sunnelid presenterar förvaltningens budget 2017.

Arbetsutskottets beslut

11:15

13

Dnr KS-2016-132

Dpl 041

Budget 2017 och flerårsplan 2018-2020, muntlig presentation, strategienheten

Chef för strategienheten Marie Berggren presenterar förvaltningens budget 2017.

Arbetsutskottets beslut

11:35

14

Dnr KS-2016-132

Dpl 041

Budget 2017 och flerårsplan 2018-2020, muntlig presentation, tekniska förvaltningen

Teknisk chef Annila Bexelius presenterar förvaltningens budget 2017.

Arbetsutskottets beslut

13:00

15

Dnr KS-2014-373

Dpl 003

Workshop gällande styrtal och miljömål för Östhammars kommun

Handling C-D

Kommunstyrelsens arbetsutskott kallar förvaltningschefer att delta på en workshop gällande föreslagna styrtal och miljömål för Östhammars kommun. Mål och styrtal har arbetats fram i samarbete med samtliga förvaltningar. Nämnderna har under hösten 2015 beretts möjlighet att ha synpunkter på styrtalen. Efter omarbetning önskar nu kommunstyrelsens arbetsutskott att förvaltningarna presenterar och diskuterar hur styrtal och arbetet mot målen kan införlivas i verksamheten.

Ansökan om extra medel för särskild insats mot ungdomar, Opinionsgruppen för säker slutförvaring (OSS)

Östhammars kommun avsätter i sin budget för sitt arbete med slutförvar för använt kärnbränsle, medel för att ideella organisationer ska kunna engagera sig i slutförvarsfrågan med aktiviteter av olika slag antingen som engångsevenemang eller under en längre period.

Om det är mer långsiktiga projekt behöver kommunen få in de önskemålen i samband med sin årliga verksamhetsplanering inför sin egen ansökan om medel hos Strålsäkerhetsmyndigheten, är det mer kortsiktiga projekt och förenat med mindre kostnader är det möjligt att söka inför varje aktivitet.

OSS har för verksamhetsåret 2016 sökt och fått beviljat mer medel än tidigare år för sin verksamhet, av den totala budgeten för ideella organisationer upptar OSS verksamhet en mycket stor del. Det projekt man planerar för nu och söker extra medel för rymmer bla del av tjänst och spänner över ett par år.

Ungdomarna i vår kommun är en prioriterad målgrupp för slutförvarsarbetet varför kommunen arbetar med en plattform och handlingsplan för hur ungdomar ska kunna engageras och få en allsidig information om slutförvar för använt kärnbränsle. Östhammars kommuns slutförvarsorganisation kommer därför följa de satsningar som beskrivits av OSS inför 2016 års ungdomssatsning med extra intresse.

Dock behöver ytterligare satsningar av den dignitet som beskrivits i denna ansökan verksamhetsplaneras ur kommunens synvinkel i samband med ordinarie ansökan från föreningen för 2017, då det finns större möjlighet att budgetera om än under pågående verksamhetsår och för att också fortfarande ha utrymme i budget för andra organisationer att söka medel för aktiviteter.

Medelstilldelning för ideella organisationer i Östhammars kommun följer de principer som finns för ideella organisationer på nationell nivå ur kärnavfallsfonden. Med anledning av att kungörelsen av ansökan innebär en tidsbegränsning för organisationernas medverkan, kommer en översyn att ske gällande kommunens ställningstagande i den frågan i anslutning till kommunens verksamhetsplanering 2017.

Förslag till beslut

OSS ansökan om extra medel för särskild insats för unga avslås. Om önskemålet att driva denna insats kvarstår hos föreningen rekommenderas att arbeta in den i nästkommande ansökan om medel till kommunen för 2017.

Strategienheten
Anders Bergman

Datum	Dnr	Sid
2016-04-28	KS-2011-111	1 (9)

Nacka Tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Box 1104
131 26 Nacka Strand

Mål nr M1333-11 Avdelning 4

Yttrande över Svensk Kärnbränslehantering AB:s ansökan om tillstånd till anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall.

Med anledning av SKB:s beslut den 3 juni 2009 att välja Forsmark som plats för en ansökan om att få bygga och driva ett slutförvar för använt kärnbränsle införde Östhammars kommun en organisation som har till uppgift att, ur ett kommunalt perspektiv, informera om och granska de handlingar, som rör slutförvar av använt kärnbränsle, som SKB löpande presenterar inom såväl som utom provningarna enligt kärntekniklagen och miljöbalken.

Östhammars kommun har tidigare lämnat synpunkter över kompletteringsbehovet av ansökan i flera yttranden. SKB har också bemött och kompletterat ansökan i uppdateringar av inlämnade samt nya rapporter.

Kommunen - en aktiv part

I tillåtlighetsprovningen av ansökan enligt miljöbalken, MB, ingår att efterfråga Östhammars och Oskarshamns kommuner, om de kan acceptera förslag till metod och plats för att hantera använt kärnbränsle som presenterats av verksamhetsutövaren Svensk kärnbränslehantering AB, SKB, och som prövats av Mark- och miljödomstolen, MMD, samt Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM. Östhammars kommun har genom sin vetorätt en central roll i processen för Sveriges, och för det svenska kärnbränsleprogrammets, arbete med att hitta en metod och en plats för att hantera långlivat, högaktivt radioaktivt avfall från de kärnreaktorer som omfattas av programmet.

Kommunfullmäktige i Östhammars kommun kommer således inför regeringens tillåtlighetsbeslut att tillstyrka eller avstyrka tillstånd till sökt verksamhet. Inför kommunfullmäktiges beslut är det av avgörande betydelse att frågor av vikt för kommunen är besvarade. Det är därför viktigt att alla frågeställningar av betydelse är redovisade och genomgångna när kommunen ska ta ställning till etableringen av sökt verksamhet. Eventuella brister i detta avseende försvårar Östhammars kommuns ställningstagande till verksamheten.

Grundläggande för kommunens arbete är den långsiktiga säkerheten och påverkan på människors hälsa och miljö.

Förutsättningar

Östhammars kommun har valt att ta fasta på följande principer för arbetet med hanteringen av radioaktivt avfall i sitt yttrande:

- Avfallet från de svenska kärnkraftverken ska slutförvaras inom landets gränser.
- Sverige ska inte slutförvara avfall från andra länder.
- Det använda kärnbränslet ska inte upparbetas.

Östhammars kommuns yttrande utgår från de avfallsmängder och drifttider som SKB angett för de olika kärnkraftreaktorerna. Radioaktivt avfall från forskning samt de nedlagda reaktorerna i Barsebäck och Ågesta ingår också i dessa förutsättningar.

SKB har även ansökt om tillstånd att bygga ut det befintliga slutförvaret för driftavfall, SFR, för att ta emot rivningsavfall i mål M 7062-14 vid Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. Därutöver har SKB vid flera tillfällen, bland annat på sidan 95 i Fud2013 angett att en samlokalisering av slutförvar för långlivat låg- och medelaktivt avfall, SFL, i Forsmark kan vara en möjlig lösning. Vid bedömning av ansökan om tillstånd till anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall är det viktigt att beakta den totala utvecklingen av Forsmarksområdet, både uppförandet av nya samt utbyggnation av befintliga slutförvar och den framtida rivningen av reaktorerna.

För det fall tillstånd lämnas för den sökta verksamheten kommer slutförvarsanläggningen med största sannolikhet att bli om inte den första, så i alla fall bland de första, i sitt slag. Inget annat land i världen har ännu uppfört en anläggning för slutförvar av använt kärnbränsle. Anläggningen kommer därför att utgöra en referensanläggning och studeras av andra aktörer från andra delar av världen. Tidsperspektiven för anläggningen är ytterligare en aspekt som gör verksamheten speciell, då verksamheten kommer att vara i drift under lång tid och att den efter förslutning ska bibehålla sin funktion i så gott som för evigt. Det är därför, inte minst mot denna bakgrund, av central betydelse att miljökonsekvenserna är tillräckligt utredda och tillförlitligt bedömda så att de inte underskattas på grund av rådande osäkerheter. Det är viktigt att en försiktig bedömning görs vid ställningstagandet om anläggningen ger upphov till acceptabla miljökonsekvenser. Detta framstår som särskilt viktigt då konsekvenserna av en felbedömning kan bli av ett mycket omfattande och nästintill oöverblickbart slag. Ett eventuellt tillstånd till den planerade anläggningen måste således baseras på tillräckligt omfattande och tillförlitligt underlag och bedömas som acceptabel ur miljösynpunkt. SKB måste därtill visa att den sökta verksamheten använder bästa möjliga teknik.

Villkor och kontrollprogram för verksamheten

Senare i tillståndsprocessen ska Östhammars och Oskarshamns kommuner via sin veto-rätt tillstyrka eller avstyrka ansökan. Det beslutet ska tas innan ärendet går tillbaka från regeringen till Mark- och miljödomstolen som ger ett eventuellt tillstånd samt fastställt villkor enligt miljöbalken. Östhammars kommun anser att sättet att bedriva verksamheten, vilket i hög grad styrs av de villkor som fastställs, starkt påverkar kommunen och dess invånare. En avgörande del i kommunens beslutsunderlag för veto-beslutet utgörs således av de villkor som SKB anser sig kunna underställas och som Mark- och miljödomstolen föreskriver. Alltsedan kärnavfallsprocessen började i Östhammars kommun har det varit kommunens bestämda uppfattning att alla frågeställningar av betydelse ska vara redovisade och genomgångna när kommunen ska ta ställning till etableringar. Brister i detta avseende försvårar kommunens ställningstagande.

Kommunen anser att villkoren för verksamheten i möjligaste mån ska vara förhandlade och tydligt och klart redovisade, innan ansökan går vidare till regeringen för tillåtlighetsprövning.

Flera villkor som genom domen fastställs för verksamheten kommer på grund av den långa uppförande- och driftfasen, att tillämpas långt fram i tiden. Det finns därför en risk att villkor som ställs idag inte tillfullo kommer att möta samhällets behov den dag verksamhetsdelen de reglerar startar.

Östhammars kommun anser att SKB ska föreläggas "dynamiska" villkor, vilka uppdateras efterhand, alternativt att det i domen bestäms att villkoren ska omprövas efter viss tid.

Många av miljökonsekvenserna som verksamheten ger upphov till är starkt beroende av deponeringstakten för kapslar. Östhammars kommuns anser det därför inte rimligt att en så pass avgörande del av tillståndet ska hanteras genom ett bemyndigande till tillsynsmyndigheten.

Östhammars kommun anser med anledning av att deponeringstakten, som antagits vid beskrivning av miljökonsekvenserna i vissa utredningar är 160 kapslar per år, kan 160 kapslar vara ett lämpligt maxantal för kapseldepositioner per år.

Vid ett bemyndigande till tillsynsmyndigheten att föreskriva villkor om ytterligare skyddsåtgärder vid deponering av mer än 150 kapslar per år är det viktigt att det tydligt framgår en begränsning av hur mycket högre deponeringstakten får bli inom ramen för tillståndet.

Grundvattenbortledning

Östhammars kommun anser att det är viktigt att villkoret rörande grundvattenbortledning har uppföljningsbara mål och att det av ansökan framgår vilka skyddsåtgärder som kan komma att omfattas av kontrollprogrammet. Vidare anser kommunen att formuleringen "ett betydande sätt skada" innebär allt för stort utrymme för verksamheten att skada byggnader, anläggningar, vegetation eller våtmarker eller andra ytvattenförekomster.

Östhammars kommun anser att villkor rörande grundvattenbortledning (villkor 8) är för vagt definierat och bör preciseras genom uppföljningsbara rikt- eller gränsvärden samt specificera vilka skyddsåtgärder som omfattas av kontrollprogrammet.

Kontrollprogram

För att tillsynsmyndigheten ska kunna ta ställning till om kontrollprogrammen är tillräckliga är det viktigt att dessa lämnas in i god tid innan åtgärder som omfattas av kontrollprogrammet påbörjas.

Östhammars kommun anser att SKB ska lämna in de detaljerade kontrollprogrammen, som beskrivs i bilaga KP, senast tre månader innan åtgärder som omfattas av kontrollprogrammet vidtas.

Transporter

Kommunen anser att val av transportvägar och omfattningen av transporterna är en viktig fråga att belysa och reglera. Slutförvaret för använt kärnbränsle kan komma att tillsammans med den ansökta utbyggnaden av SFR ge upphov till en ökad trafik på riksväg 76 som redan idag har en stor belastning av tunga transporter med associerade problem som till exempel olycksrisk, otrygghet för trafikanter och boende samt utrymmesbrist för gång- och cykeltrafikanter.

Som Östhammars kommun anfört tidigare anser kommunen att vägtransporter ska ske mellan i villkor fastslagna tider med en möjlighet för tillsynsmyndigheten att medge avvikelser. Vägtransporter bör ske från kl. 07.00 istället för kl. 06.00 av hänsyn till närboende.

Östhammars kommun anser att SKB:s förslag till villkor för reglering av transporter (villkor 6) är för vagt definierat och bör preciseras. Villkorets föreslagna lydelse är svårt för tillsynsmyndigheten att kontrollera och följa upp.

Vidare är det kommunens uppfattning att en upprustning, innebärandes bland annat bullerdämpande och säkerhetshöjande åtgärder, av riksväg 76 blir än mer relevant i det fall verksamheten meddelas tillstånd.

Då riksväg 76 föreslås nyttjas för vägtransporter menar kommunen att en upprustning, innebärande bland annat bullerdämpande och säkerhetshöjande åtgärder av vägen blir än mer relevant om verksamheten meddelas tillstånd. Med beaktande av ansökans omfattning bör det ligga i SKB:s intresse att tillse att så sker, även om det som utgångspunkt är korrekt som SKB anför att det i första hand är trafikhållaren som ansvarar för genomförande av förbättringsarbeten. Det finns dock inget hinder för SKB att bidra till genomförandet av sådana arbeten.

Östhammars kommun anser att alternativa transportsätt inklusive fartygstransporter till och från anläggningen ska nyttjas som ett sätt att avlasta vägnätet.

Utsläpp till luft

Beträffande utsläpp till luft från maskiner, fordon och transporter anser Östhammars kommun att det för SKB:s egna, såväl som upphandlade, bör föreskrivas ett villkor som "följer med" i den fortlöpande utvecklingen när det gäller krav på minskade utsläpp. Detta gäller både farliga föroreningar (Euroklassning) och klimatpåverkan. Ett sådant åtagande kan utföras genom att t.ex. följa trafikverkets "Generella miljökrav vid entreprenadupphandling", eftersom dessa miljökrav uppdateras och revideras fortlöpande.

Östhammars kommun föreslår som villkor att SKB ska vid inköp och drift av egna eller upphandlade maskiner och transporter följa de miljökrav, som vid var tidpunkt för inköp eller upphandling minst uppfyller Trafikverkets "Generella krav vid entreprenadupphandling" eller annan liknande offentlig verksamhets miljökrav vid entreprenadupphandling.

Ekologiska förhållanden

I bilaga K:7, R-10-17, sid 64 anges att ett program för uppföljning av ekologiska förhållanden tas fram först när tillstånd erhållits, vilket Östhammars kommun anser är för sent. Inom ramen för prövningen bör möjliga skyddsåtgärders effektivitet och när dessa ska sättas in samt eventuellt vilka justeringar åtgärderna som är möjliga att vidta anges. Uppföljningsprogramet behövs alltså som beslutsunderlag för när skyddsåtgärder ska sättas in.

Östhammars kommun anser att ett förslag till program för uppföljning av ekologiska förhållanden ska presenteras och börja tillämpas snarast för att erhålla basvärden.

Vattenkvalité

Utsläppen av kväve från länshållningsvattnet kommer att bidra med en betydande mängd kväve till en vattenförekomst som redan idag lider av förhöjda halter. SKB har aviserat, bland annat under muntlig överläggning med kommunen, att man avser lämna in en komplettering som ska ersätta bilaga K:5 och tydligt beskriva utsläppen av kväve och påverkan på vattenmiljöer, för både SFR-utbyggnaden och kärnbränsleförvaret. Östhammars kommun emotser denna utredning och förutsätter att den innehåller motivering till varför ingen reglering behövs i detta skede, i det fall SKB vidhåller det.

Östhammars kommun delar havs- och vattenmyndighetens, HaV, synpunkt i aktbilaga 366 att i det fallet inte ytterligare skyddsåtgärder, utöver oljeavskiljning och sedimentationsdammar, är möjligt så kan kompensationsåtgärder vara befogade.

Övervakning och monitorering

Under drifttid

Inom EU-projektet MoDeRn2020 bedrivs forskning, utveckling och demonstration av tekniker för att monitera processer i förslutna och otillgängliga delar av slutförvaret inklusive beteendet hos den svällande leran och pluggen. SKB såväl som kommunen deltar i MoDeRn2020-projektet.

Östhammars kommun anser att resultaten från projektet kan vara användbara och därför ska beaktas vid utformningen av verksamheten.

Östhammars kommun anser att det måste ske monitoring i slutförvarsmiljön under drifttiden för att kunna bekräfta antagandena i säkerhetsanalysen.

Kommunen ser positivt på att SKB inte motsätter sig en övervakning av barriärerna under drifttid och önskar därför att bolaget presenterar ett koncept för vad som ska övervakas och hur det låter sig göras.

Kommunen anser att det bör meddelas ett slutligt villkor rörande monitoring och övervakning under drifttiden, innebärande krav på regelbunden omvärdering och att det, vid behov, ska ske lämplig justering. En rapportering kan lämpligen ske till tillsynsmyndigheten vart tredje eller fjärde år och vid behov föranleda revidering av kontrollprogrammet. Detta är rimligt då verksamheten ska pågå under mycket lång tid och för att undvika omprövning av tillståndet med alltför korta intervaller.

Östhammars kommun föreslår ett utredningsvillkor innebärande att avrapportering av MoDeRn 2020-projektet senast 1 år efter projektets avslut.

Efter förslutning

Östhammars kommun har tagit del av vad SKB för fram i bilaga K:2 sidan 114 samt under avsnitt 7.2 och 7.2.1. Utöver vad SKB redovisar i ansökan och dess kompletteringar följer Östhammars kommun med stort intresse det internationella arbetet som bedrivs i frågan kring övervakning och kan konstatera att SKB är tämligen ensamma i sitt motstånd till övervakning. Det finns flera sätt att monitorera utvecklingen i slutförvaret, vilket beskrivs utförligt i kärnavfallsrådets kunskapslägesrapport SOU 2016:16 "Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2016, Risker, osäkerheter och framtidsutmaningar".

Vidare noterar Östhammars kommun att länsstyrelsen i Kalmar län också har lyft frågan om kontrollerbarhet av antagna förutsättningar i slutförvaret, aktbilaga 371. Östhammars kommun anser inte att det är tillfredsställande att, som SKB antyder på sidan 114 bilaga K:2, lämna över frågan om övervakning efter förslutning till samhället.

Östhammars kommun anser att även om det som utgångspunkt är korrekt som SKB anför att det enligt kärntekniklagen inte kvarstår några skyldigheter efter godkänd förslutning av förvaret. Det bör dock finnas en beredskap hos SKB för att hantera övervakning även efter förslutning.

Informationsbevarande

SKB har i bilaga K:2 kap. 8 angett att frågan om informationsbevarande behöver lösas först i samband med förslutning. Som Östhammars kommun uppfattat det ska kärnavfallsfonden täcka kostnader för slutförvarsanläggningen fram till förslutning, vid vilket tillfälle reaktorinnehavarens ansvar för det använda bränsle upphör enligt 14 § kärntekniklagen.

Behovet av att bevara information om slutförvaret är en aktivitet som sträcker sig in i framtiden, långt efter förslutning av förvaret. Vidare är kommunen medveten om att SKB deltar i en rad projekt som undersöker frågan om informationsbevarande vilket är i enlighet med kommunens önskan. Eftersom slutförvarsanläggningen kommer att vara i drift under lång tid innan förslutning ser kommunen att det finns en risk att bolagets ambitionsnivå inom informationsbevarande sänks, särskilt i en situation med bristande medel, om inte frågan regleras på något sätt i tillståndet. Frågan om informationsbevarande är viktig och kan inte helt skjutas på framtiden till tiden för förslutning. Detta även om kommunen delar SKB:s uppfattning att det under projektets långa drifttid är troligt att både ny teknik samt nya strategier för informationsbevarande efter förslutning utvecklas. Kommunen anser det rimligt att SKB åtar sig att löpande arbeta rörande informationsbevarande, för att säkerställa att utvecklingen i detta avseende fortskrider och att det vid tidpunkten för förslutning finns en vid den tidpunkten acceptabel och möjlig lösning.

Östhammars kommun önskar ett åtagande från bolaget alternativt ett villkor som föreskriver att SKB ska arbeta aktivt med att till tillsynsmyndigheten, med fastställda intervaller, rapportera tekniker och strategier för bevarande av information efter förslutning.

Metodval

Östhammars kommun följer med stort intresse den internationella utvecklingen inom slutförvaring av använt kärnbränsle, exempelvis rörande djupa borrhål. I samband med Fud2013 uppmärksammade kommunen att ytterligare studier rörande kopparkorrosion kommer att genomföras, nu i slutförvarsliknande miljö.

Kommunen anser att SKB löpande under drifttiden ska bedriva en strukturerad omvärldsbevaknings rörande metoder för slutförvaring samt återkommande vart fjärde år rapportera resultatet av detta arbete till tillsynsmyndigheten.

Östhammars kommun konstaterar att slutförvarsmiljön kommer att förändras över tid och förutsätter att SKB även i detta fall analyserar flera olika slutförvarsmiljöer samt återkommande rapporterar resultaten till tillsynsmyndigheten.

Östhammars kommun har tidigare lyft frågan om förändring av deponeringsvinkel från horisontell till vertikal, se 7.35 i bilaga K:3. Ur SKB:s svar kan det antydass att en förändring av deponeringsmetod är att betrakta som en mindre ändring, även om bedömningen kommer att ske enligt framtidens lagstiftning.

Det är Östhammars kommuns uppfattning att en så pass omfattande förändring avseende metodval, i alla fall enligt dagens lagstiftning, är att betrakta som större och inte ska kunna hanteras genom en anmälan om ändring till tillsynsmyndigheten.

Östhammars kommun anser en förändrad deponeringsmetod från horisontell till vertikal kräver en omprövning av tillståndet.

Platsval

Mellanlagring av långlivat avfall i SFR

I tilläggs-MKB avseende förändringar i Clink och utökad mellanlagring anges på sida 13 att flytt av hårdkomponenter från mellanlagret i Clab kan komma att ske, och att SFR är ett alternativ för mellanlagring av hårdkomponenter.

Östhammars kommun avvisar förslaget om mellanlagring av långlivat avfall i SFR och har framfört den synpunkten under bland annat samrådet inför tilläggs-MKB:n.

Slutförvaret

Östhammars kommun noterar att SKB, bland annat i bilaga K:2, kapitel 2, anger att även Laxemar har förutsättningar att fungera som lokal för ett slutförvar enligt den föreslagna metoden.

I SKB:s forskningsanläggning i Oskarshamn, Äspölaboratoriet, har forskning rörande slutförvaret för använt kärnbränsle genomförts, bland annat bergprojektering, detaljanpassning av deponeringsområden samt detaljundersökningar för byggproduktion.

SKB bör snarast dock senast innan uppförandeskedet redovisa vilka kompletterande undersökningar som man avser utföra på berget i Forsmark för att verifiera resultaten från Äspö.

Annat avfall

Utöver använt kärnbränsle kommer ytterligare högaktivt avfall deponeras i slutförvaret för använt kärnbränsle, exempelvis konstruktionsmaterialet i de bränsleelement där kärnämnet ingår. Uppgifterna som lämnas på sidan 5-6 i bilaga K:2, avsnitt 1.1.2 ger cirka 8 000 ton kärnavfall utöver tidigare angivna 12 000 ton använt kärnbränsle. Östhammars kommun har vid muntlig överläggning med SKB fått siffran bekräftad.

Kommunen anser att det tydligt ska framgå att det enbart är använt kärnbränsle och bränsleelement som ska deponeras i slutförvaret.

Övergripande synpunkter

Slutförvarsanläggningen har en lång aktiv drifttid under vilken kvaliteten på verksamhet är avgörande för funktionen hos slutförvaret under den efterföljande inaktiva drifttiden som sträcker sig i upp till 1 miljon år.

Detta innebär att SKB:s uppfyllelse av miljöbalkens kunskapskrav är särskilt viktigt och att kunskapsöverföringar mellan generationer inom bolaget måste ske på ett effektivt och välordnat sätt.

I samband med att slutförvaret för använt kärnbränsle försluts upphör reaktorinnehavarnas ansvar för det använda kärnbränslet. Enligt dagens lagstiftning tas heller inte ansvaret över av stat, kommun eller markägare. Att ansvarig för slut-

förvarsanläggningen saknas skulle t.ex. kunna leda till svårigheter att rent praktiskt upprätthålla tillfredställande information om anläggningen.

För den fortsatta processen är det enligt Östhammars kommuns uppfattning nödvändigt att ägande, ansvar och föfoganderätt över det använda kärnbränslet efter förslutning klargörs.

2016-04-21

Lars-Erik Falk
Strategienheten

Utvärdering av Östhammars kommuns TiB-funktion 2015/2016.

Funktionen TiB (tjänsteman i beredskap) har nu funnits i ca 1 år inom kommunen. Vid beslut om att inrätta denna funktion så bestämdes det att funktionen skall utvärderas för att redovisas till KS/au.

Vid en oönskad händelse i kommunen som kräver smidig och effektiv larmning internt i kommunen är det fördelaktigt med "en väg in" som kontaktyta för andra myndigheter, såväl lokala som regionala, en så kallad TiB-funktion, tjänsteman i beredskap.

TiB-funktionen bestående av 12 tjänstemän fördelat mellan kommunchef, förvaltningschefer och ett antal nyckelbefattningar, har genomgått en introduktionsutbildning, fått instruktioner och befogenhet att som "första person" hantera kriser, informera kommunledning och förvaltningschefer men också andra myndigheter och kommuner. Dessa har tjänstgjort efter ett upprättat beredskapsschema som så långt som möjligt har harmoniserats med semesterplanering och rättvis storhelsfördelning i beredskapssystemet.

Den främsta uppgiften har varit att ta emot information om - och eventuellt larm vid allvarliga händelser. Samtidigt har kontakten med kommunen förenklats och kommunen har säkerställt att det alltid funnits någon som svarat även efter ordinarie arbetstid. Denna kontakt har i huvudsak varit med TiB Länsstyrelsen och några enstaka tillfällen med Storstockholms räddningscentral/SSRC.

Den utvärderade perioden om 1 år, har ärendena för TiB dominerats av uppkomna flyktingsituationen inom Uppsala län. Därtill kommer de veckovisa samverkanskonferenserna för Cesam-C.

Förvaltningschefer;
Annika Bexelius, Tekniska förvaltningen
Charlotte Köhler, Bygg- och miljöförvaltningen
Lisbeth Bodén, Barn- och utbildningsförvaltningen
Lena Hellström, Kultur- och fritidsförvaltningen
Marie Berggren, Strategienheten

Kallelse till workshop gällande styrtal och miljömål för Östhammars kommun

Kommunstyrelsens arbetsutskott tisdag 17 maj kl 13-15

Kommunstyrelsens arbetsutskott kallar förvaltningschefer att delta på en workshop gällande föreslagna styrtal och miljömål för Östhammars kommun. Mål och styrtal har arbetats fram i samarbete med samtliga förvaltningar. Nämnderna har under hösten 2015 beretts möjlighet att ha synpunkter på styrtalen.

Efter omarbetning önskar nu kommunstyrelsens arbetsutskott att förvaltningarna presenterar och diskuterar hur styrtal och arbetet mot målen kan införlivas i verksamheten.

Att förbereda inför workshopen:

1. Gå igenom de **styrtal förvaltningen föreslår** **ansvara för** utifrån:
 - basår (komplettera med basvärden där de saknas)
 - mål 2018 (nivåer som ska uppnås senast 2018)
 - relationen till styrtal för KF mål
2. Se över **genomförande samt behov av budget** för de miljömål där förvaltningen har påverkan på måloppfyllelsen.

Bilaga:
Miljömål och styrtal

Vid frågor, kontakta:
Camilla Andersson, camilla.andersson@osthammar.se
Anders Bergman, anders.bergman@osthammar.se

Miljömål för Östhammars kommun 2016-2018

Miljömålen för Östhammars kommun har arbetats fram i samråd mellan kommunens förvaltningar och nämnder. Miljömålen omfattar många delar av de nationella sexton miljö kvalitetsmålen och kopplar till Kommunfullmäktiges prioriterade mål om minskad miljöpåverkan.

Miljömålen för Östhammars kommun omfattar fyra fokusområden; FRISKARE VATTEN, ENERGI & KLIMAT, NATUR FÖR MÄNNISKOR, VÄXTER & DJUR och GIFTFRI MILJÖ. För varje fokusområde finns ett övergripande mål och ett antal styrtalet.

FRISKARE VATTEN

Mål: Kustvatten, sjöar och vattendrag i Östhammars kommun ska vara ekologiskt hållbara och kunna användas av människan. Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning.

Styrtalet	Basår 2014	Mål 2018
Ökning av kommunens verksamhetsområde för VA	Underlag TF	Underlag TF
Ökad rening av kväve genom Karö våtmark	0 %	50 %
Anlagd eller restaurerad våtmark/dagvattenlösningar på kommunal mark * (antal/år)	0	1
Andel kommunala vattentäkter med skyddsområde	45 %	100 %
Andel kommunala vattentäkter med aktuella skyddsföreskrifter (efter 1980)	20 %	100 %
Andel av nya avloppstillstånd med vattentoilet som har sluten tank	Underlag BoM	Underlag BoM
Antalet nyanmälda torrtoaletter i förhållande till totala antalet tillstånd för hantering av latrin.	Underlag BoM	Underlag BoM

* koppling till område NATUR

ENERGI & KLIMAT

Mål: I Östhammars kommun ska vi ha en effektiv energianvändning, minska vår klimatbelastning och planera klimatsmart.

Styrtalet	Basår 2014	Mål 2018
Energianvändning i kommunens lokaler (kWh/m ² /år)	192	- 20%
Utsläpp av växthusgaser från tjänsteresor med bil (ton CO ₂ -ekv)	412	- 20 %
Andel förnybart bränsle i tjänstebilarna (% liter/% kWh)	23,2/16,9	30 %/-
Areal installerade solceller för elproduktion i kommunens drift (m ²)	70	500

NATUR FÖR MÄNNISKOR, VÄXTER & DJUR

Mål: I Östhammars kommun ska vi bevara och förstärka den biologiska mångfalden och öka möjligheten för boende och besökare att uppleva våra naturmiljöer.

Styrtal	Basår 2014	Mål 2018
Skötselplaner/skydd av naturområden vid skolor (st)	0	5
Anlagd eller restaurerad våtmark/dagvattenlösningar på kommunal mark * (antal/år)	0	1
Ställa i ordning, utveckla och tillgängliggöra naturområden	-	10

** koppling till område VATTEN*

GIFTFRI MILJÖ

Mål: I Östhammars kommun ska ämnen i miljön som skapats i eller utvunnits av samhället, inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

Styrtal	Basår 2014	Mål 2018
Andel förskolor med påbörjad kartläggning av material och inredning	0	50 %
Andel skolor med påbörjad kartläggning av material och inredning	0	20 %
Andel av material och inredning som är giftfri vid inköp	0	20 %
Andel ekologiska livsmedel (%)	14	25 %

UPPFÖLJNING

Varje år ska Östhammars kommun följa upp styrtalen samt utvärdera arbetet mot beslutade fokusområden och miljömål. Uppföljningen ska göras i samband med kommunens årsredovisning. Ansvarig förvaltning rapporterar in underlag till Strategienheten, som sammanställer uppföljningen.

Bilaga:
Styrtal - Definitioner och ansvar

Bilaga: Styrtalet - Definitioner och ansvar
Miljömål för Östhammars kommun 2016-2018
EFTER BEARBETNING, UNDERLAG FÖR WORKSHOP 2016-05-17

Styrtalet - Definitioner och ansvar.

Alla förvaltningar ansvarar för att jobba enligt miljömålen och följa upp olika delar av styrtalet och årligen rapportera till Kommunstyrelsen. Strategienheten ansvarar för sammanställning av uppföljningen

Styrtalet	Enhet	Basår 2014	Mål 2018	Kommentar	Ansvarig förvaltning för uppföljning
Ökning av kommunens verksamhetsområde inom VA	fastigheter	Underlag TK	Underlag TK	Kopplat till vattendirektivet och VA-strategi	Tekniska förvaltningen
Ökad rening av kväve genom Karö våtmark	%	0	50	Kopplat till vattenkvalitet i Östhammarsfjärden	Tekniska förvaltningen
Anlagd eller restaurerad våtmark/ dagvattenlösningar på kommunal mark	antal/år	0	1	Inkluderar dagvattenhantering, gäddvåtmarker, våtmarker på jordbruksmark etc. Både styrtalet för VATTEN och NATUR.	Tekniska förvaltningen
Andel kommunala vattentäkter med skyddsområde	antal	45%	100%	En åtgärd som finns i åtgärdsprogrammet enligt vattendirektivet.	Tekniska förvaltningen
Andel kommunala vattentäkter med aktuella skyddsföreskrifter (senare än 1980)	%	20%	100%	En åtgärd som finns i åtgärdsprogrammet enligt vattendirektivet.	Tekniska förvaltningen
Andel av nya avloppstillstånd med vattentoilet som har sluten tank	%	Underlag BoM	Underlag BoM	Kopplat till mindre utsläpp av näringsämnen, Vattendirektivet	Bygg- och miljöförvaltningen
Antalet nyanmälda torrtoaletter i förhållande till totala antalet tillstånd för hantering av latrin.	%	Underlag BoM	Underlag BoM	Kopplat till mindre utsläpp av näringsämnen, Vattendirektivet	Bygg- och miljöförvaltningen
Energianvändning i kommunens lokaler	kWh/m2/år	192	-20%	Årlig uppföljning görs inom projekt som kommunen arbetar med för att energieffektivisera.	Tekniska förvaltningen
Utsläpp av växthusgaser från tjänsteresor med bil	ton CO2-ekv	412	-20%	En nationell miljömålsindikator.	Kommunledningskontoret
Andel förnybart bränsle i tjänstebilarna	% liter / % kWh	23,2% / 16,9%	30% / -	Behöver förtydligas.	Kommunledningskontoret
Areal installerade solceller för elproduktion i kommunens drift	m2	70	500	En fortsatt utveckling på den anläggning som installerats på kommunhusets tak.	Tekniska förvaltningen
Skötselplaner/skydd av naturområden i nära anslutning till kommunens skolor	antal	0	5	Definition av skötselplan och hur dessa hanteras behöver göras.	Tekniska förvaltningen
Ställa i ordning, vidareutveckla och tillgängliggöra naturområden	antal	-	10	Ett delat ansvar mellan två förvaltningar, arbete inom egen budget samt naturvårdsprojekt.	Strategienheten samt Kultur och fritidsförvaltningen
Andel förskolor med påbörjad kartläggning av material och inredning	%	0	50	Finns metodik för inventering genomförd av många kommuner i landet.	Barn- och utbildningsförvaltningen
Andel skolor med påbörjad kartläggning av material och inredning	%	0	20	Finns metodik för inventering genomförd av många kommuner i landet.	Barn- och utbildningsförvaltningen
Andel ekologiska livsmedel	%	14	25	Även styrtalet för KF mål 7.	Tekniska förvaltningen